Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Ми достатньо релігійні,
щоб ненавидіти,
Але недостатньо,
щоб любити одні одних.
Джонатан СВІФТ

№ 42 (353)
20 жовтня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ЗАЯВИ

НЕ ДАМО ВІДІБРАТИ СВОБОДУ!

Відбулась позачергова десята сесія Івано-Франківської обласної ради. Вона розглянула одне питання: «Про політичну ситуацію в Україні».

Відповідно до статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні, обласна рада схвалила заяву про політичну ситуацію в Україні. Вирішено надіслати заяву Президентові України, Верховній Раді, Генеральній прокуратурі України та опублікувати в ЗМІ.

Після президентських виборів 2010 року в Україні розпочалося згортання демократичних процесів, демонстративне порушення прав і свобод людини. Вибудовуючи модель авторитарного правління, режим В. Януковича запровадив систему переслідування своїх політичних опонентів. Її невід'ємною частиною стало застосування кримінального законодавства.

Очевидним є факт, що кримінальні переслідування стосуються виключно представників опозиційних політичних сил. Йдеться про порушені кримінальні справи проти Юлії Тимошенко, Юрія Луценка та інших колишніх урядовців, а також проти учасників підприємницького Майдану, членів «Тризубу» та ВО «Свобода».

Винесення вироку у справі Юлії Тимошенко стало піком політичних репресій. Вибіркове кримінальне переслідування виключно представників опозиції, зокрема Юлії Тимошенко, є яскравим прикладом використання кримінального судочинства в політичних цілях.

Цим судовим рішенням владний режим намагається остаточно знищити політичну опозицію напередодні чергових парламентських та наступних президентських виборів, розчистити собі шлях до беззастережного авторитарного володарювання. Така політика супроводжується грубим нехтуванням прав і свобод людини.

Вирок проти Юлії Тимошенко – це намагання відвернути увагу людей від антинародної соціальної політики, від наступу антиукраїнських сил у всіх сферах життя – політичній, економічній, інформаційній, культурній, освітній, релігійній тощо.

Політика режиму В. Януковича розколює суспільство, руйнує віру людей в ідею власної національної держави, знищує унікальний шанс інтеґрації України у європейську спільноту.

Івано-Франківська обласна рада від імені мешканців Прикарпаття вимагає негайно припинити політичні репресії проти опозиції, звільнити всіх політичних в'язнів.

Сьогодні кожного громадянина України позбавляють права на вільне слово і незалежну думку. Сьогодні разом з Юлією Тимошенко свободу відбирають у кожного з нас. Влада, яка чинить розправу над опозицією, не має майбутнього.

Гуртуймося – і тоді вистоїмо та переможемо.

Слава Україні! Героям слава!

Ухвалено на позачерговій десятій сесії Івано-Франківської обласної ради шостого демократичного скликання 18 жовтня 2011 року

НЕ ВТРАТИТИ ЄВРОПЕРСПЕКТИВИ

Події, спричинені винесенням вироку Юлії Тимошенко, як і сам вердикт суду, викликали однозначно неґативну реакцію в світі та серед українських об'єднань за кордоном, говориться в заяві **Української Всесвітньої Координаційної Ради** (УВКР) у зв'язку з винесенням вироку в справі Юлії Тимошенко.

Такими діями Україна в очах цивілізованого світу перестала ототожнюватися з державою, де панує демократія, незалежне судочинство, свобода мирних зібрань і де не переслідують за політичну позицію. УВКР однозначно засуджує таку практику й закликає владу прислухатися до думки світової та української громадськості.

Під сумнів поставлене питання інтеґрації України в європейський цивілізаційно-правовий простір. Натомість нас штовхають у «євроазійський союз» – проект, який зараз активно нав'язується нашому народові через енерґетичну залежність, митний союз, духовну й фінансову експансію.

УВКР вважає, що влада в Україні не повинна допустити до такого розвитку подій. Демократія, свободи громадянина й особистості, перспектива цілковитої інтеґрації України в Європейський союз із дотриманням його правових норм і соціальних стандартів – є достатньо гідною метою, якої прагнуть, як свідчать численні соціологічні опитування, уже більшість українців.

І вона не може бути втраченою в боротьбі з політичними опонентами.

АКЦІЇ

«УКРАЇНА ПРОТИ ЯНУКОВИЧА»

Україна опинилася на межі. Нинішня влада своїми діями лише за два роки поставила країну на край прірви. За цією межею – політична й економічна ізоляція країни, перетворення України на нову Білорусь, а всіх українців – на заручників.

Два роки тому Президент Віктор Янукович ішов на вибори з програмою «Україна – для людей» і обіцяв покращення життя вже сьогодні. Але це сьогодні не настало і вже зрозуміло: за цієї влади не настане ніколи. А Україна перетворилася в закрите акціонерне товариство для купки людей, наближених до Президента.

Починалося все з того, що чинний Президент вирішив змінити Конституцію України й порядок формування правлячої коаліції без українського народу і без парламенту України.

Акція, зініційована опозицією, триватиме в усіх реґіонах України. На головних вулицях і площах міст усі громадяни зможуть прийти до наметів акції і поставити свій підпис під зверненням до Президента, яке закінчується словами: **«Я голосую ПРОТИ Вас!»**

Це буде перше народне волевиявлення. Це не просто боротьба двох-трьох політиків – це боротьба мільйонів українців за своє майбутнє.

Україна ПРОТИ ЯНУКОВИЧА
Пане Президенте!
Ви забрали мою роботу!
Ви забрали мою зарплату!
Ви забрали мою пенсію!
Ви закрили нашу школу!
Ви закрили нашу лікарню!
Ви забираєте в мене землю!
Ви знищуєте демократію!
Ви хочете забрати моє майбутнє!
Я – ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ –
не дам Вам це зробити!
Я голосую ПРОТИ Вас!
Я проти Януковича!

СУД

До зали суду, наче зв'язкова
З моєї сотні, піймана у Лючі,
Заходить Юля. А в судді брова
Підскакує, мов щиглик на колючці,
І западає тиша гробова.

Втім Юля встала: «Слава Україні!»
І в залі встала воїнів чота:
«Героям слава!..» Прокурорів тіні
Розсипались, і блискавка крута
Просяяла в небесній височіні,
І стало ясно: це не суд, а мста!

Це мста за те, що та жона готова
На президентські вибори піти
І вдруге виграти! О будь здорова,
Відважна жінко з серцем сироти,
І хай хахлів дратує твоя мова –
Державна й неподолана, як ти!

Крик на Хрещатику. В законі вори.
Кричить держави нашої страма.
Кричать офшори, банківські контори,
Кричить хахол пащеками трьома,
Засклені очі, ні, очей нема,
Є тільки горла отвори в потвори.

Той крик гуде в каштановім гіллі,
Будинки глухнуть, глухнуть тротуари.
Хахли й донецькі рідні москалі
Ревуть: «На нари – Юлію, на нари!»
Дрижання чути у віконнім склі
І чути, як тремтять над світом хмари,
А під землею – мертвяки гнилі.

Крик на Хрещатику. Колона п'ята
Перекричати хоче цілий світ,
Що руку Юлі подає. Проклята
Америка, Європа і реб'ята
Кремлівські невдоволені. Привіт!

Відома курва рік цілий кричала:
«Замкніть же паню в білому! Замкніть!»
А нині в Шустера крізь плач сказала:
«Я б задушила того генерала,
Що Юлю наказав заперти в кліть».

А Президент свої невинні руки,
Чистесенькі, вмиває, мов Пилат.
А пан суддя – Закон з бичем принуки! –
Безликий, мов без стрілок циферблат,
Вже пише вирок: «Здерти білий плат
З підсудної, хай гине від розпуки,
Хай вирвуть з неї серце чорні круки
Печалі, – хай не вийде із-за ґрат».

А противсіхи, інтелектуали,
Що нареклися нації мечем,
І всі свої страждання оспівали,
І жінку в білому скаменували,
І віддали її на суд нікчем.
О генії, позначені злобою
Чужого самолюбного ума,
Не бились ви з холерою й чумою,
Бо ви самі – холера і чума.

І я виходжу, наче з пекла, з суду,
Де вигоріла кров моя дотла,
Й не йду додому, там стояти буду,
Біля тюрми, мов птаха без крила;
Чекатиму на явище спасенне,
Стоятиму на смертнім хіднику,
Допоки Юля не пройде повз мене
На волю у терновому вінку.

Дмитро ПАВЛИЧКО

30.09.2011, Київ

ВІДЗНАЧЕННЯ

ТО ПАМ'ЯТЬ ПРО ВЕЛИКІ ДНІ

Прикарпаття широко відзначило свято Покрови і 69-ту річницю УПА

Того святочного дня у всіх храмах краю відбулися Служби Божі на вшанування Богородиці, а також – поминальні панахиди. Прикарпатці молитовно згадували полеглих борців за волю України. Сотні івано-франківців зібрались на Вічевому майдані обласного центру пополудню. І хоч небо сіяло холодним осіннім дощем, священики українських Церков відслужили молебень за полеглих героїв.

– На свято Покрови, покровительки українського війська, відзначаємо річницю створення УПА. Сьогодні ми духовно разом із усіма побратимами по боротьбі, де вони не перебувають, в помислах біля могил друзів і подруг, які загинули за нашу державу, – сказав, звертаючись до майдану голова Братства ОУН–УПА Карпатського краю Федір Володимирський. – На жаль, більше біля символічних могил, бо більшовицькі сатрапи навічно утаємничили їх... Ті, що загинули, зробили для нас усе, що змогли, віддали за нашу волю свої життя. Тож пошануймо їх як героїв. Багато це чи мало – 69 років від часу створення УПА? Для історії – ні. А для вояків армії нескорених – поважний вік. І це кілька поколінь, що виросли на нашій землі, які лише в незалежній Україні відкрили для себе історію УПА. І хай знають, що в нас не було демобілізації. Ми й надалі в рядах борців за розбудову нашої незалежної держави...

А потім учасники урочистості під мелодії повстанських пісень пройшли урочистою ходою до Меморіального цвинтаря, де біля символічної могили борцям за волю відбувся молебень за полеглих. Опісля в обласному музично-драматичному театрі пройшла святочна академія з участю обласної та міської влади, широкої громадськості.

* * *

Недільного дня в переповненому залі Народного дому «Просвіта» пройшла урочистість з відзначення свята українського козацтва та річниці створення УПА –Покрову Пресвятої Богородиці. Анонсом до неї став короткометражний фільм про діяльність обласної організації ВОВ та патріотичні пісні у виконанні заслуженого артиста України Михайла Кривеня.

Відкриваючи свято, голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький підкреслив два виміри творення і боротьби УПА, історичний і людський. В історичному – УПА врятувала честь і гідність українського народу, продемонструвавши всьому світові, що він не скорився ані німецькому, ані московському окупантові й жертовно боровся за свою державність. В людському вимірі – вояки УПА впродовж десятиліття показали високий моральний і героїчний чин навіть усвідомлюючи, що остаточної перемоги вони не здобудуть. І це в той час, коли половина Європи покірно схилилась перед радянським окупантом.

– Як нам сьогодні не вистачає такої жертовності, бракує патріотичної еліти, яку мала УПА, – наголосив промовець. – Інакше Україна не потрапила б у духовну, політичну, економічну, окупацію нинішньої влади.

Степан Волковецький коротко окреслив програму відродження «Просвіти» через створення просвітянських осередків у кожному селі, місті, колективі та співпрацю з українськими Церквами задля духовного відродження нації.

(Закінчення на стор. 2)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

ТАК ДУМАЮ

ПОМИЛКА НАРДЕПА СТЕЦЬКІВА

Про громадське телебачення почали говорити ще за президентства Віктора Ющенка. На жаль, усе закінчилось розмовами і не без вини тогочасного парламенту. Найгірше те, що не була прийнята правильна концепція громадського телебачення в стартовому варіанті.

Коли Президент доручив керівництво першим телеканалом нардепові Стецьківу, в мене були сподівання, що перший нарешті стане єдиним справді українським телеканалом, на відміну від більшості чужих комерційних, які щовечора годують нас російськими телесеріалами, російськими розвагами і голлівудськими жахами. Думалось, що серед цього дебілізуючого і зросійщуючого телебедламу буде телеканал, якого досі не було в Україні. Не сталося. В час, коли інформаційний простір був переповнений відвертою брехнею і зловтіхою від суперечок у владі, фактично не було телеканалу, на якому Президент, прем'єр, політики, громадяни могли сказати свою правду й дискутувати не в режимі шоу.

Ще однин момент – ніхто від імені держави не проводив серйозної правової просвіти громадян у питаннях Конституції, мовного та іншого законодавства, хоч ніхто крім держави на громадському телебаченні робити не зацікавлений. В час «помаранчевих» держава мала реальну можливість використати перший телеканал для просвіти своїх громадян, щоб вони знали обов'язок і честь громадянина, свої права і як користуватись законом та демократією. Перебуваючи в СРСР, ми ж такого досвіду не мали.

Не вийшло. Замість просвіти віддали націю на поталу зайшлим власникам телешоу. Бо нардеп Стецьків та іже з ним досі переконані, що держава не має права заходити на громадське телебачення, щоб говорити з народом. Чужі люди, з чужою мовою, мораллю і культурою та бізнес-інтересами мають право нав'язувати нам свою інформацію, бо приватизували телеефір, а наша рідна держава такого права не має. Логіка нардепа шокує. І тепер Тарас Стецьків назвав неприпустимим розміщення 20 відсотків держзамовлення в ефірі НСТУ: «Функції влади – управляти країною, а не намагатися вплинути на аудиторію через ефір суспільного телебачення». А як керувати, не впливаючи інформаційно?

Дивна логіка. В час, коли управління всіма галузями суспільної діяльності відбувається переважно в інформаційній сфері, влада не зможе керувати країною без ґарантованого мінімального доступу до наймасовішого засобу інформації – телебачення. Не можна говорити протилежне лиш тому, що ця влада чи Президент ще не відповідають нашим критеріям українськості чи з позиції того, що ми – в опозиції до влади. Можна бути конкурентом влади, але не можна бути в опозиції до держави. Треба дивитись ширше. Якщо наша влада не виховуватиме громадян, не говоритиме з громадянами на громадському телеканалі, то хто ж тоді впливатиме на громадянське суспільство? Звісно хто – чужі люди й держави, але тільки заради власної вигоди, яку оплачуватимемо ми.

Звісно, ми знаємо, яке «виховання» громадян на громадському телебаченні можуть організувати колєсніченки й табачники, який публічний приклад громадянинові можуть подати депутати, які демонстративно зневажають мову держави. Подібні діячі тимчасові та й народ усе розуміє, тільки не має тих політиків, з якими можна відновити порядок, добрий для життя і душі. Громадське телебачення повинно існувати переважно на абонентську плату. Це запобіжник на випадок, якщо телеканал спробують перетворити на той самий «зомбоящик».

Жаль, що не вистачило в час «помаранчевої влади» ні сили, ні сміливості, ні мудрості, щоб хоч спробувати щось змінити на телебаченні. Їх також задобрили піаром, а для виборів більшого й не треба. Якщо по обидва боки політичного розділу немає політиків, які б зрозуміли, що кожен телеканал є народним телебаченням, бо його дивиться народ, то навіщо розмови на тему громадського телебачення? Навіщо народові народне телебачення, якщо решта каналів-дебілізаторів працюють однаково справно на наших і їхніх, але не для українців?

Вочевидь, дебілізуюче телебачення вигідне всім українським політикам усіх орієнтацій. Їм потрібен безвольний електорат. Проте Україні потрібен думаючий, відповідальний громадянин, не електорат. Тому громадське телебачення повинно бути, але стовідсотково українське. Маємо вимагати такого телебачення, шукати інформацію з різних джерел і думати.

Володимир ФЕРЕНЦ

ВІДЗНАЧЕННЯ

ТО ПАМ'ЯТЬ ПРО ВЕЛИКІ ДНІ

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Учасники урочистості хвилиною мовчання вшанували пам'ять провідника ОУН Степана Бандери, вбитого Москвою 15 жовтня 1959 року

Заступник голови ОО Спілки офіцерів України Ярослав Оленчук заглянув в історію творення козацтва й Української козацької держави, провівши історичну паралель до УПА.

А потім почалося святочне дійство. Козацькі та повстанські пісні співали фольклорний гурт «Бортницькі молодиці» під орудою Надії Гаріджук, народний ансамбль Народного дому «Просвіта» «Квіти ромену» під керівництвом Ореста Турка, молоді співаки Роман Попадюк, Настя Гаріджук, Михайло Юркевич, а членкиня «Жіночої громади» Раїса Романюк згадала у своїй пісні зв'язкову УПА Ірину...

Насамкінець ведуча Марія Солодчук нагадала слова полковника Армії УНР Якова Гальчевського: «Нас може і не стати, але залишимо по собі пам'ять, леґенду для нових борців». Саме про це співала народна хорова капела «Червона калина», виконавши під завісу свята «Гімн українських націоналістів».

У час ушанування Покрови й відзначення річниці УПА просвітяни організували на Вічевому майдані дійство для молоді «Відпочиваємо разом з «Просвітою», а «Свобода» запросила краян на зустріч зі знаковим гуртом «Кому вниз».

Богдан ВІВЧАР

ДУМКА ДІАСПОРИ

ВИРОК ТИМОШЕНКО – РУБІКОН ЯНУКОВИЧА

Засудження і вирок Юлії Тимошенко представляє Рубікон Віктора Януковича. Це було політичне рішення Януковича – як захистити себе від політичної опозиції. Але тепер, коли Янукович показав це відкрито, повинні бути наслідки. Відмовившися почути міжнародне співтовариство, Янукович має вважатися ізгоєм.

Українська діаспора може й повинна відігравати важливу роль у цьому ставленні, використовуючи численні й різноманітні підходи. Повний тиск на Януковича, як мені здається, є найбільш ефективним варіантом, оскільки це єдина мова, яку розуміє бандит. Цей підхід повинен включати й розглядати всі аспекти політичного спектру: протидіяти ратифікації будь-якої асоціації з Європейським союзом в 2011 році, головуванням України в ОБСЄ в 2013 році і так далі. Крім того, представники Януковича повинні бути примушені вибирати одну зі сторін. Міністри, народні обранці, навіть дипломати повинні шукати свою совість. Почесні консули України повинні бути першими, щоб засудити вирок Тимошенко. Міністри, народні обранці, посли, генеральні консули, консули, навіть перший, другий і третій секретарі повинні зробити те ж саме. В іншому випадку їх повинні цуратися.

Тиск не повинен бути обмежений українською громадою діаспори. Не українським політичним керівникам (президентам, прем'єрам) і законодавцям, головам ділових комерційних кіл та інвесторам слід настійно рекомендувати уникати тих, хто стоїть на підтримку Януковича або вважаються таким завдяки своєму мовчанню.

Таким чином, завдання, здавалося б, важке, але принаймні мета повинна бути набагато ясніша тепер, коли, поза всяким сумнівом, Янукович вичерпав усі можливі шанси на реабілітацію. Навіть ті, хто наполягає на діалозі, буде вимушений підвести підсумки своєї ефективності. Вже не достатньо говорити про зміни політики Януковича, звільнення міністра освіти Дмитра Табачника або визнання, що голодомор був геноцидом українського народу. Просте рішення полягає в тому, що Янукович має бути змінений, усунений з посади, змушений піти у відставку або призначити нові президентські вибори найближчим часом. Методи, в тому числі громадянської непокори, нової української революції за підтримки світового співтовариства повинні в усіх відношеннях залишатися демократичними. Не існує іншого шляху. На щастя, українці вже мають певний досвід у боротьбі з царями та комісарами. Між ними було чимало бандитів, тому народ повинен дати собі раду з цим «президентом».

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ

ЗВЕРНЕННЯ

Побиваючись долею України, яка, насамперед, залежить від створення і утвердження Помісної Української Церкви, власне, відновлення Київського Патріархату, який століття існував у нашій державі у доокупаційно-московські часи, українці Португалії закликають ієрархів українських Церков до об'єднання.

...І БУДЕ ОДНЕ СТАДО Й ОДИН ПАСТИР

Дорогі брати і сестри в Христі Ісусі, високодостойні ієрархи, шановні добродії, поважні громадяни нашої України!

Провід Християнського руху українців у Португалії ініціює і розпочинає збір підписів за об'єднання в Україні Церков чотирьох конфесій: УПЦ КП, УАПЦ, УГКЦ, УПЦ МП.

На 20-му році Незалежності, в цей важкий і відповідальний для України час, вкрай необхідна єдність суспільства на духовному ґрунті. Християнська єдність задля утвердження ще молодої державності, задля розквіту України й добробуту народу, задля бажання самого Господа нашого Ісуса Христа (Будьте всі одно...), є нагальною потребою сьогодення. Ми пропонуємо кожному мирянину підтримати нашу ініціативу, підписавшись на чотирьох «Зверненнях» до кожного предстоятеля Церков. Роздробленість у віровизнанні породжує дезорієнтацію християнського світогляду. А реальне, в дійсності об'єднання, злиття всіх чотирьох Церков усуває цей недолік, з'єднує назавжди весь український народ, утверджує та зміцнює авторитет України, зцементовує і сконсолідовує суспільство, змобілізовує перед викликами часу. Правильне розуміння теперішньої загрозливої ситуації, а це можливість втрати Незалежності, зобов'язує кожного християнина визначитися у порятунку майбутньої долі України.

Християни! Настав час в ім'я України, в ім'я єдності чимось жертвувати – чи-то віровизнанням, чи-то поглядами, чи-то приналежністю задля того, щоб покласти на вівтар Незалежної України об'єднану єдину Помісну Христову Церкву. Отож, християни, будьмо пильні, не даймо розчленувати нашу матір-Україну. Скеровуймо наш погляд до джерел, до витоків Володимирового хрещення Русі-України, до єдиної на той час православної Христової Церкви, запозиченої від Візантії святим князем Володимиром, правителем і хрестителем тодішньої Київської Русі. А сьогодні, на жаль, маємо гірку спадщину – надумані розбіжності у віровизнанні, упередження, чвари, розмежовані конфесійні гілки – і це все замість колись єдиної Христової Церкви, яка від початку мала одне і те ж Євангеліє та одну і ту ж віру в Триєдиного Бога. Ці всі фактори не працюють на єдність народу, а, навпаки, ослаблюють Україну як державу, сповільнюють справу християнської єдності, гальмують будівничі процеси. Ми закликаємо всіх християн України, незалежно від конфесій, поставити свій підпис за об'єднання Церков, щоб ієрархи прислухалися до волаючого голосу своєї пастви і практично звершили Божу справу об'єднання, щоб знову в Україні постала єдина Помісна Христова Церква. Бо якщо з'єднаються Церкви, об'єднається народ України, а це – запорука миру, добробуту, справедливості й утвердження християнських ідеалів. Підписуючись під цим зверненням і віддаючи свій голос ви повинні знати, що:

Ми не втручаємось у справи Церков, а лише закликаємо їх до діалогу та співпраці.

Ми не ухвалюємо рішень, а лише ініціюємо і пропонуємо цю надважливу справу.

Ми не домовляємося між конфесіями – це робитимуть ієрархи.

Ми не вибираємо й не надаємо переваг якійсь із Церков (всі – рівні).

Ми лише хочемо одного: щоб наше бажання про об'єднання Церков і бажання нашого Спасителя ГНІХ відбулося, як гласить молитва у Символі віри: «Вірую... в єдину, святу, соборну й апостольську Церкву».

Слава Ісусу Христу!

Прийнято і затверджено на 1-му З'їзді Християнського руху українців у Португалії 17 липня 2011 р. Б.

НАШІ РЕАЛІЇ

ДУЖЕ ВЖЕ ДОРОГИЙ

Оскільки «покращення», яке обіцяв В. Янукович, так і не настало, влада буквально щодня зомбує суспільство таким покращенням уже завтра. Себто у наступному році, мовляв, воно передбачене у проекті бюджету на 2012-ий. Щоправда, з'явилось воно після того, як афґанці й чорнобильці мало не взяли штурмом Верховну Раду.

І далі обіцяючи «покращення», владці, проте, не забувають покращити своє життя уже сьогодні. Причому за наш кошт і щодня. «Галицька Просвіта» № 33–34 у матеріалі «Дорогий наш Президент» з посиланням на іноземні ЗМІ уже повідомляла про розкоші, в яких буквально купається В. Янукович. Скажімо, лише оздоблення туалетної кімнати коштує 350 тисяч євро. Але це тільки штрих до загальної картини. Як повідомляють Інтернетджерела, десь 170 тисяч доларів коштує державному бюджету день перебування В. Януковича на посаді Президента України. Більше половини цієї суми – 91,5 тисяч доларів на день – йде на те, аби забезпечити йому комфорт. Крім цих додаткових коштів, держава виділила на потреби Януковича та його адміністрації (АП) у минулому році 30,5 млн. євро, а у нинішньому – майже 45 млн. доларів. За загальними підсумками двох років перебування при владі, Янукович коштуватиме Україні як мінімум 124,5 млн. доларів – це півтора річних бюджети області з населенням в 1,3 млн. осіб, як, скажімо, Івано-Франківська.

Усім відома ДУСя (Державне управління справами) купує та орендує для Президента найдорожчі авта, літаки й вертольоти, будує для нього будинки й вертолітні майданчики, витрачається на реконструкцію і ремонти і без того шикарних резиденцій і дач. Скажімо, на повністю реконструйовану Ющенком «Синьогору» у минулому році вже новий Президент витратив 33 млн. грн. А крім того, ремонтують три кримські держрезиденції у Форосі й Массандрі та ще дві Фороські держдачі. На це із бюджету виділили 152 млн. грн.

Отаке покращення вже сьогодні владців, однак, не задовольняє. І на наступний рік витрати на утримання Президента, як і всіх інших гілок влади, передбачили значно збільшити. Люблять себе оці білі й пухнасті, не те що народ, якому хіба що крихти із владного столу перепадають.

Чи довго так буде? Поки терпітимемо. Але терпець таки урветься.

За матеріалами Інтернету

ЗНАЙ НАШИХ!

І ВСЕ Ж ВОНА КРУТИТЬСЯ...

Учень десятого класу Долинського природничо-математичного ліцею 15-річний Іван Ільницький завоював друге місце на Міжнародній олімпіаді з астрономії, яка проходила в місті Алмати (Казахстан). Там понад 90 юних знавців науки про закони небесних світил із 19 країн світу демонстрували свої практичні й теоретичні знання. Під час наукових змагань Іван найкраще виконав і теоретичні завдання.

Долинянин входив у збірну команду України, представники якої вибороли одну золоту, одну срібну та дві бронзові медалі. Загалом від України в олімпіаді брали участь п'ятеро осіб. Золотим призером Міжнародної олімпіади став Дмитро Федоряка з Дніпропетровського ліцею інформаційних технологій.

Результат прикарпатця вражає, адже йому не було рівних в астрономічнй теорії серед молодшої та старшої груп. І це при тому, що Іван серйозно зацікавився астрономією тільки рік тому, оскільки учні розпочинають її опановувати лише в 11-му класі.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ

ТОПОЛІВКА – РІКА ЖИТТЯ ПОКОЛІНЬ

З давніх-давен упродовж багатьох століть люди селилися поруч берегів річок. Тут минало життя не одного покоління, ріка приносила позитивну енергетику, була свідком багатьох щасливих і трагічних моментів у житті поселенців.

Саме від старої назви річки Белелуйки – колись Тополівки, – що протікає через село Топорівці на Городенківщині, походить назва двотомника Дмитра Мохорука. Він народився на Городенківщині, проте більшу частину свого особистого та професійного життя віддав Снятинщині. Автор відомий як активний член НСЖУ та НСКУ, а віднедавна – ще й Спілки письменників.

Презентація двотомника «Тополівка» відбулася в обласній універсальній бібліотеці імені Івана Франка. Її учасниками були краєзнавці, письменники, студенти й громадськість обласного центру. Розпочалося дійство з урочистостей – краєзнавцям Дмитрові Мохоруку та Василеві Бабію заступник голови Городенківської райдержадміністрації з гуманітарних питань Степан Михайлюк вручив районну літературну премію імені Марка Черемшини. Першому – за видання творів з історії Топорівців, другому – за дослідження минулого Серафинців.

Автор твору Дмитро Мохорук розповів про майже десятилітній краєзнавчий та літературний пошук матеріалів у Івано-Франківському, Львівському, Чернівецькому й Тернопільському архівах про село Топорівці та його відомих осіб. Про таку важливу й велику справу говорили заступник голови Городенківської райдержадміністрації з гуманітарних питань Степан Михайлюк, директор Городенківської ЦБС Марія Підлеснюк, голова обласної організації Спілки письменників України Євген Баран, товариш пана Дмитра з Городенки – Роман Блонський, директор обласного музею визвольних змагань імені Степана Бандери Ярослав Коретчук, краєзнавець Михайло Паньків та інші.

Книгу «Тополівка» вони оцінили як художньо-краєзнавчу епопею. У ній автор розвиває тему національно-визвольних змагань. Новели твору дуже тісно пов'язані між собою, в них – не тільки історія, але й побут, краєзнавство, фольклор, леґенди, все, чим жило село у різні часи. Автор вважає перераховані вище чинники цементуючим фактором збереження української нації. Дмитро Мохорук прагне передати боротьбу села, його жителів за свої права. Праця спрямована на широкі кола читачів; всіх, хто цікавиться краєзнавством.

А. Ч.

ДОЛІ

МАВ ЩАСТЯ ТВОРИТИ ДОБРО

(Продовження. Поч. у № 40, 41)

Навчаючись у 2–3-му гімназійних класах, Роман, які майже всі юнаки-гімназисти, записався до «Пласту». Пластові табори відбувалися щороку й тривали чотири тижні. Відпочивали пластуни лише в неділю, а шість днів були розписані по годинах – від ранішньої спільної молитви, навчання, спортивні ігри, різні прикладні фізичні вправи з «ґверами» (палицями), купання в холодній воді (річці) й багато іншого, аж до вечері та сну о 9-ій годині вечора. Але яка то була радість для хлопців! І, звичайно, користь – фізично міцніли і розумово збагачували себе. Спогади про пластунство – найтепліші в д-ра Романа Маріяна Цурковського: юність, неповторна юність!

Та одна подія вкарбувалася найглибше в пам'ять - зустріч з Митрополитом Андреєм Шептицьким. Пластуни сторожили віллу в селі Підлютому, де влітку відпочивав Митрополит.

Д-р Роман Маріян Цурковський: «Нашим завданням було вдень і вночі по 4–5 годин сторожити Митрополита, щоб йому ніц не стало. Старенький Митрополит був дуже добрим до нас, завжди пригощав цукерками. Часами Митрополит правив Службу Божу для всіх – ми молились щиро і співали. Було дуже цікаво.

Якось я сам сторожував, ходив навкруги, пильнував – і тут вийшов Митрополит, закликав мене до себе, а я мовчу.

"Я знаю, пластун на стійці не має права говорити, – усміхнувся він. – Але цукерки ти любиш?" – "Люблю", – зізнався я. "То ходи до хати", – закликав мене Митрополит і пригостив цукерками» (З біографії).

У 30-их роках XX ст., особливо після приходу до влади в Німеччині Адольфа Гітлера, в Польщі загострилася економічна і політична криза. Безробіття, страйки робітників по містах, невдоволення селянства політикою уряду, переслідування поліцією української інтеліґенції «за ніщо» і горезвісна пацифікація – все становило загрозу і для держави, і для простого народу, а для українців – поготів. Поліція шаленіла, шпики снували всюди, навіть у школах, гімназіях, університетах Галичини. Для Польщі справді пахло порохом, але до 1939 року ще був час потрясти шаблями в повітрі проти уявних і реальних ворогів.

Д-р Роман Маріян Цурковський: «Польська поліція ходила по хатах, робила обшуки-ревізії, чи нема щось проти польської влади. Пригадую, прийшла поліція і до гімназії, обшукували всіх студентів, наші течки, чи хтось має якусь заборонену літературу (а таку літературу привозили зі Львова, а потім передавали з рук до рук один одному). Такі обшуки робили досить часто. У 4-ій класі гімназії я записався до молодіжної підпільної організації УВО (Українська військова організація)» (З біографії).

З уст очевидців ми довідуємося, що патріотична молодь Стрийської гімназії була організована в підпільні «п'ятки» – по п'ять хлопців у кожній. Конспірація була сувора, навіть родичі не повинні були про це знати. Інакше – усім загрожувала страшна кара, себто Береза Картузька, найстрашніша тюрма в Польщі. Революційними «п'ятками» керували старші товариші, з ними гімназисти «йшли на прогулянки» в гори: читали патріотичну літературу, слухали лекції про політичну ситуацію в Європі, вивчали ази партизанки, опановували легку зброю – розбирали і складали старі військові пістолі. Усе було цікавим для юнаків. Мудре керівництво УВО, а потім ОУН, робило добру справу – час був непевний, ворогів довкола – безліч, треба, щоб при небезпеці молодь уміла хоч себе вборонити.

У гімназії Роман Цурковський провчився вісім років і в 1935 році закінчив її із відмінними оцінками. Як згадує в «Автобіографії» д-р Роман Маріян Цурковський, батько хотів, щоб син пішов по його стежині – продовжив навчання в духовній семінарії. Та обдарованого юнака притягували природничі науки і, зокрема, медицина. Чи не бабця по матері Тереса Бішов, жінка, яка мала добру освіту (чоловік її був радником в одній з державних установ Стрия) своїми розповідями й казочками заронила в дитячу душу заповітну мрію про чарівника-лікаря, який лікував бідних людей і повертав їм радість здоров'я? Та й ще свіжими були рани від Першої світової війни, в кожному містечку чи селі були живі свідки цієї кривавої трагедії, де на галичан припав найтяжчий удар. Роман не міг не зустріти старих вояків-січовиків, рубаних, стріляних, битих, себто калік та інвалідів. Переважно тільки лікарі могли врятувати їм життя. Але в панській Польщі лікарями ставали поляки або жиди, українцям дорога до медицини була закрита.

Роман ФЛИС, *член НСЖУ, лауреат Золотої медалі української журналістики 2009 р.*

(Далі буде)

НЕЗАБУТНІ

Ярославу Дорошенку – лауреату Всеукраїнської Аркадійської літературної премії за книгу сонетів «Сонце у сльозині», лауреату обласної премії імені Василя Стефаника в галузі літератури та обласної премії імені Марійки Підгірянки за збірку віршів для дітей «Веселятка» виповнилося б вісімдесят.

ШЛЯХ, ОСВЯЧЕНИЙ КНИГОЮ

Я – предковічний.
В полум'ї ранків, в росі на калині
Вічно зорітимуть очі мої…

Літературу нашого краю неможливо уявити без поетичної спадщини **Ярослава ДОРОШЕНКА** – поета, члена Національної спілки письменників України, активного учасника руху за Незалежність України.

Народився поет 16 жовтня 1931 року в с. Тязів поблизу Івано-Франківська. В сімнадцятирічному віці став членом ОУН, за що був засуджений на 25 років і відбував покарання у Воркуті. Звільнений з-під варти 30 вересня 1955 року за недостатністю доказів для засудження. В цьому ж році повернувся до Станіславова. Закінчив історико-філологічний факультет Івано-Франківського педінституту. Працював у редакціях обласних газет. З 1990 по 2006 р. Я. Дорошенко очолював обласну організацію Національної спілки письменників України; з 1982 р. – член Національної спілки письменників України.

Автор збірок поезій «Зоряниця» (1972), «Живучість» (1979), «Жага» (1984), «Весла часу» (1994), «Сонце усльозині» (1995), «Веселятка» (2001). Низка його віршів стала піснями.

Він жив у літературі, знаходив і плекав молоді таланти, постійно дбав, щоб письменницьке слово звучало у різних аудиторіях, а книга знаходила читача.

Обласна бібліотека для юнацтва підготувала поетичний вернісаж «Тобі віддав я серце, світе мій», літературний екскурс «Сурма і ліра Ярослава Дорошенка» та мистецьку палітру «Поезія Ярослава Дорошенка в музиці».

Глибше пізнати літературну та громадську діяльність поета допоможе виставка-персоналія «Письменницьке слово Ярослава Дорошенка», день поезії «Я вільним став у рідній Україні».

С. КОГУТ,
провідний методист обласної бібліотеки для юнацтва

СПОГАДИ

(Продовження. Поч. у № 21–41)

1957 РІК – ЗНАМЕННИЙ ЩАСЛИВИМИ ПОДІЯМИ В МОЇЙ ДОЛІ

Величаю Боже Провидіння, яке провадило мене дорогою доброю, вірною християнським ідеалам. Дякую Господу за Його милість, мудрість і благодать. Ці подячні слова вириваються з моїх грудей, бо здійснилися мої заповітні бажання і мрії, які я виношувала в своєму серці, уповаючи на Господа. Сталося чудо, яке приніс 1957 рік. Ніколи не забуду той час і той знаменний рік, коли в школі пролунала радісна звістка про відкриття в Читі II музичного училища. З Москви приїхав директор майбутнього училища Єфрем Онуфрієв – учень відомого хормейстера і дириґента – професора Свєшнікова. Приїхали викладачі з Куйбишева, Омська, Новосибірська, але повністю сформувати педагогічний склад не вдалося, тому директор до праці в училищі запросив кількох педагогів з музичної школи, в тому числі й мене.

Майже всі педагоги музшколи стали студентами музучилища, а деякі з них водночас працювали викладачами цього училища. Всі ми здавали державні вступні екзамени. Нам, піаністам, треба було виконати шість творів: два етюди на різний вид техніки, поліфонію, велику форму (сонату або варіації), дві художні п'єси – технічну й кантиленну. Звичайно, я хвилювалася, але заграла добре, бо була підготовлена. Адже я ніколи не шукала розваг, весь вільний від роботи час присвячувала підвищенню знань і фортепіанній грі. До того ж, ми ще здавали теоретичні предмети: теорію музики, сольфеджіо і музичну літературу.

Вже в перший рік існування училища директор зумів організувати великий мішаний хор. Почалася напружена праця над зростанням майстерності хорового співу. Доклавши немало праці й старання, хор під орудою директора Єфрема Онуфрієва підготував цікаву програму й міг брати участь у конкурсах і концертах.

Знайомство з Мирославом відбулося в колі його родини: мами, сестри Марійки, її синочка Ігорчика і друга сім'ї Іларія Байрака, який згодом одружився з Марійкою і замінив Ігорчикові рідного батька. В гарному товаристві був і настрій гарний. За щедрим столом зав'язалася цікава дискусія, в якій домінували спогади про Україну, про наш незабутній Львів, про шкільні роки, про спільних знайомих – товаришів і товаришок. Згадали ми і про важкі роки лихоліття, про визвольну боротьбу проти більшовицьких окупантів, яка круто змінила нашу долю, розкидала всіх по сталінських концтаборах «необъятной родины». Вже пізнім вечором, попрощавшись із приємним товариством, я зібралася додому. Мирослав відразу заявив, що бажає мене відпровадити, мовляв, хоче знати, де я мешкаю, щоб завтра ж познайомитися з моєю мамусею.

З того часу ми почали зустрічатися. Спочатку наші зустрічі мали товариський характер. Ми часто ходили до міського парку, де знаходився будинок офіцерів, в якому була велика гарна концертна зала. Часто сюди з концертами приїжджали різні музиканти, співаки, оркестри, а також можна було послухати оперні вистави й оперети. А якщо не було якихось культурно-мистецьких заходів, то відпочивали в парку, милувалися природою, яка в літні місяці вабила красою. Тоді Мирослав займався фотографуванням. У той час в мене була відпустка перед вступом до музучилища, а Мирослав вирішив, що вже нікуди більше не поїде і влаштовувався на роботу в Читинську проектну організацію на посаду інженера проекту. Треба уточнити, що він під час німецької окупації закінчив у Львові технічну школу будівельного напряму і вступив до Львівської політехніки. Так що вже до арешту був компетентний в інженерно-будівельних справах. А практику мимоволі пройшов в умовах сувого режиму в концтаборах Комі АРСР і Караганди. Невільники сталінсько-беріївської епохи виконували різні важкі роботи, а також у місцях примусового проживання будували житлові будинки, школи, лікарні та інші установи.

Коли минуло кілька місяців нашого знайомства, Мирослав зробив мені досить урочисте визнання з бажанням одружитися. Я начебто категорично не відмовлялася, але мені здавалося, що вибраний час перед початком навчального року і вступом на навчання в музучилище не дуже сприятливий і вигідний для такої події. Порадившись з мамусею, яка симпатизувала Мирославові й схвалила його наміри, я серйозно задумалась над цим вирішальним кроком. Прийшла до висновку, що дійсно не варто зволікати. Навіть за цей короткий час я переконалася, що Мирослав – людина порядна, добра, щира, а в інтелектуальному відношенні – начитана, розумна, високодуховна. В наших взаєминах установилася повна гармонія і порозуміння. Наші долі були споріднені й це ще більше зближувало нас – походили ми з Галичини, вчились і виховувалися в релігійному й патріотичному дусі,

УСЕ ПЕРЕЖИТЕ – З НАМИ…

ПРО ЖИТТЯ ПІД ОКУПАНТОМ І БОРОТЬБУ З НИМ ЗГАДУЄ ІРИНА СТРОЦЬКА

Я мала величезне моральне задоволення від навчання й роботи в музичному училищі. Тому протягом усіх років перебування в ньому багато навчилася сама і свої знання передавала учням. Здійснилася моя мрія, яку я виношувала довгий час, не покидаючи надії на Божу поміч. Швидко пролетіли роки, і в 1961 році я закінчила повний курс Читинського музичного училища по класу фортепіано. Мені присвоєна кваліфікація – педагог дитячої музичної школи і концертмейстер.

У цьому ж 1957 році відбулася ще одна знаменита подія, яка змінила моє особисте життя. Моя товаришка Марійка Строцька запросила мене до себе, щоб познайомити зі своїм братом Мирославом, який за участь в ОУН і УПА був засуджений на 10 років позбавлення волі. В 1956 році був звільнений зі сталінських спецтаборів, що в Караганді, і приїхав у Читу II відвідати маму й сестру.

ЗУСТРІЧІ

ТИХ ДНІВ НЕ ЗАБУТИ

Свої вірші читає Оля Терешкун, праворуч – ведуча Тамара Цісельська, сидить – зв'язкова УПА Стефанія Костюк

Традиційно напередодні свята Покрови в обласній бібліотеці для юнацтва проводиться зустріч учнів зі зв'язковою УПА Стефанією Костюк, розгортається книжкова виставка, звучить поетичне слово й пісня.

На цей раз героїня поеми Я. Яроша – «відважна Марта» – пані Стефанія Костюк розповідала про повстанську армію, про тернистий шлях України до її Незалежності, про роль молоді у творенні держави й свою роботу зв'язкової.

Організатор заходу й ведуча круглого столу Тамара Цісельська представила молоду поетесу, композитора й виконавицю – студентку IV курсу Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Ольгу Терешкун, яка щиро поділилась з учнями 10-го класу природничо-математичного ліцею своїми думками, віршами й заспівала пісню «Чому?», а також завірила пані Стефанію, що зростає молодь активна, патріотична, яка прагне знань і готова включитись у будівництво держави, про яку так мріяли борці за волю на історичному шляху українського народу. Учасники зустрічі переглянули фраґменти фільму «Нескорений».

Широку інформаційно-біографічну довідку про наявні в бібліотеці книги та публікації дала бібліограф Оксана Шинкаренко, а також ознайомила з виставкою «Борцям за волю України сплітаємо вінок». Працівники бібліотеки щиро дякували авторам книг, читачам і друзям бібліотеки, які дарують книги для читачів.

Від колективу ліцею та учнів вчителька Світлана Пітулей подякувала бібліотеці й пані Стефанії за змістовні зустрічі, за багатство літератури, уважне ставлення до учнів. А директор бібліотеки Світлана Шаган закликала всіх бути гідними будівничими своєї держави, здобувати знання, шанувати довкілля і включатись в активну громадську діяльність. І брати приклад із ветеранів визвольної боротьби, як пані Стефанія, яка заслуговує не тільки слів вдячності, квітів але й радості від того, що жертви її однолітків, вояків не були даремними. Незалежна Україна таки постала. А розбудувати її мають молоді.

Зорина ФЕРНЕГА

Світлій пам'яті районного провідника УПА ВАСИЛЯ БОДНАРА (КРУКА) присвячується.

ВОЯКАМ УПА

У Чорному лісі туман простелився,
Багряні листочки в росі, як в сльозах,
Там дуб на берізку
так сумно дивився,
Мовчав тихий ранок,
мов ранений птах.

І сонце, що встало,
ласкавим промінням
Зігріло травичку забутих стежок,
Воно пам'ятало про день
просвітління,
І тих, що приймали
терновий вінок.

І чорнії круки кружляли над полем,
Відлуння їх крику вмирало у млі,
Незібраний колос упав тихим болем,
Собою накрив ті могили святі.

Історії пам'ять жива, довговічна,
Повстало те слово,
що вкрили піском,
Проспівана пісня у Чорному лісі,
Майбутнє країни зігріла крилом.

Ольга ТЕРЕШКУН

БЛАГОДІЙНІСТЬ

ВО СЛАВУ ГОСПОДА

У костелі Христа Царя відомий своєю благодійницькою діяльністю композитор, органіст і вокаліст Сергій Слижук разом із прекрасною скрипалькою Анжелою Приходько і флейтистом Юрієм Товарницьким у переповненій шанувальниками органної музики аудиторії дали зворушливий концерт. Звучала музика, написана Сергієм для органу, скрипки і флейти, пісні на власні вірші й поезію його мами пані Стефанії, пам'ять про яку свято несе син, присвячуючи свою творчість людям і Богові. Адже саме так назвав свій концерт-молитву автор: «Прийми, о Господи, музичне приношення моє на Твою славу».

Ведучий концерту Назар Палихата, відкриваючи концерт, сказав теплі слова про Сергія Слижука і всіх музикантів, які завжди щиро включались у творення музичної палітри концертів для добродійників, які жертвували кошти на лікування хворих дітей. Їхні виступи відбувались у різних містах, школах і церквах й усюди тепло і щиро сприймались, а їхня допомога була помічною страждущим.

Настоятель костелу ксьондз Василь Павелко благословив усіх і особливо дякував Сергієві та всім музикантам, які дарують людям духовну музику як світових класиків, так і власну, і радів, що такі концерти користуються популярністю і стали духовною потребою багатьох.

Ганна КАЙДАН

ВІРТУОЗИ

ГРАВ БІЛИЙ РОЯЛЬ

Вдруге до Івано-Франківська приїхав з концертом молодий піаніст, лауреат численних міжнародних конкурсів, громадський діяч, нагороджений грамотою російсько-українського товариства при Урядах Росії і України за зміцнення дружби між Україною і Росією, Лука Затравкін.

У свої 15 років Лука Затравкін гастролював містами України, виконував концерт для фортепіано з оркестром № 1 Петра Чайковського. В першій поїздці брав участь у концерті разом з відомим скрипалем-віртуозом Василем Попадюком, уродженцем с. Мишин Коломийського району (зараз живе в Оттаві (Канада)), який відбувався на відкритті реставрованого Пасажу Гартенбергів. Молодому піаністу сподобався зал, публіка, чудовий білий рояль. І він з приємністю прийняв запрошення співвласника Олександра Долішнього дати сольний концерт, а також ознайомити музичних гурманів Івано-Франківська з відомими музикантами Європи.

На прес-конференції, яку давали музикант і власник для мас-медіа, маестро розповів про себе, про свою працю як музиканта, яка належить глядачеві, до якого він іде зі своїм талантом, даним Богом і освячений леґендою в музиці – Мстиславом Ростроповичем. А він розвиває його наполегливою працею, апробовує на конкурсах.

Поділився сокровенним, що врешті в Україні, в Черкасах, відбудеться конкурс імені великого композитора XX століття Петра Чайковського. І це буде унікальна можливість для молодих виконавців не тільки показати себе, але й пройти велику школу. Адже, як вважає Лука, молодь повинна тягнутися до музики, розвивати свій талант, яким так щедро благословив Бог Україну й бути витребуваною як у себе вдома, так і в цілому світі. Бо музика – єдина, музика дає задоволення і спонукає мислити.

Любов ЗОРІНА

Співвласник Пасажу Гартенбергів Олександр Долішній і піаніст Лука Затравкін

НЕКРОПОЛЬ: ЯКІ МИ ЛЮДИ

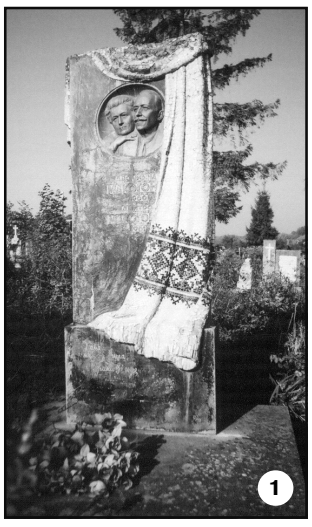
«…На моїй могилі пшеницю посійте…»

Ольга Дучимінська

ЗАБУТА МОГИЛА

…Скільки ж бо їх – забутих, занедбаних, заросліх диким різнотрав'ям і чагарниками могил – розсипано по міських і сільських некрополях! Про одних, що пішли у засвіти, у коловерті нашого бурхливого буття забули рідні душі, загубили стежку до родинного пагорбка на цвинтарищі. Або ж вимерлі нащадки самі волають про пам'ять і милосердя, які, видима річ, у часовому просторі проковтнула могильна імла та довготривала духовна мертвяччина. І хапає за душу розпач і смуток, коли надибуєш забуто-занедбану могилу страдника, який за життя вболівав за долю рідного народу, борця за його національне відродження на ниві письменства, народної освіти, мистецтва та на бойовищах – полях національно-визвольних змагань.

Звісно, політичні катаклізми, аґресивність комуно-тоталітарної людиновбивчої ідеології та чекістські мордовні послідовно «вичищали» з нашої національної історії та культури тисячі національно свідомих особистостей, які своєю громадсько-політичною і культурно-мистецькою працею будили духовно свій знедолений і зневажений чужинцями-зайдами і «рідними» яничарами народ, сіяли у його свідомості почуття національної честі, людської гідності й патріотизму. За свого життя вони не думали про славень і сальви на їхніх похованнях: «…На моїй могилі пшеницю посійте…», – заповідала багатолітня страждалиця комуно-ґулаґівського режиму, письменниця і громадсько-культурна діячка Ольга Дучимінська, яка знайшла свій спочинок і могильну тишу на Чукалівському кладовищі.

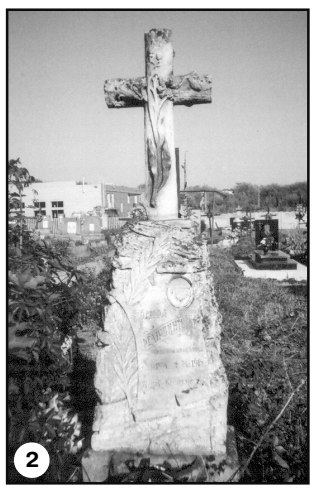
1

А письменник – класик української літератури Богдан Лепкий під вечоровою зорею з чистим сумлінням виконаного громадянсько-синівського обов'язку перед українською спільнотою промовив:

«Море пожовклого листя,
Повінь зів'ялих квіток,
Бачу, а може, лиш сниться
Тихий цвинтарний куток».

* * *

…У тихому кутку стародавнього Княгининського цвинтаря, що по вулиці Церковній у Івано-Франківську, серед прибраних, укві-тчаних пам'ятників і гробівців відомих і невідомих нині людей, що упокоїлися тут на вічний спочинок, увагу привертає своєю занедбаністю і забуттям, але сакрально-мистецькою будовою пам'ятник. Його пам'ятаю ще з 60-их років минулого століття: з керамічною фотографією молодої жінки, з миловидними, красивими рисами обличчя. Нема нині світлини: жорстока рука з душею печерного рівня розтрощила той знімок. Та на камені пам'ятника збереглися ще викарбувані кілька слів, що повідали про цю жінку: учителька народних шкіл Йосифа Федишинівна (01.10.1884–05.12.1918 рр.).

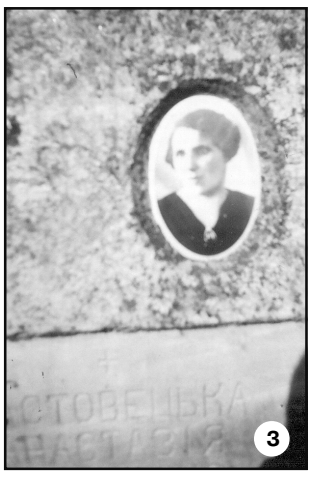
2

Учителька за молодих літ пішла у засвіти у розцвіті свого життя, вирвана, як та квіточка, з поля освітянської добротворної праці, пішла у буремний час, коли країна рвала вікові кайдани й виборювала свою волю та державність. Як жила-працювала народна учителька? З якого походила роду?.. Впевнений – з роду національно-свідомого. Бо і її рідначка, Марія Федишин (Федишинівна), долучилася до праці в ім'я України: в кінці грудня 1918 року вона була серед жінок-українок, які від Червоного Хреста як членкині Товариства руських женщин працювали сестрами-жалібницями військового шпиталю у місті Станиславові – опікувалися пораненими й хворими українськими стрільцями.

До речі, один із роду Федишиних із с. Павелче (Павлівка) теж був народним учителем: за прояви українофільства він був переведений до м. Ломжа у Польщі, де згодом очолив ліцей. У 30-их роках учень сьомого класу української гімназії Петро Федишин активно працював у кооперативі «Єдність», а у 1941–1942 роках брав участь у хорі відродженого «Станиславівського Бояну».

Рід Федишиних, напевно, вимер. Забули люди, чия життєва дорога перетиналася з народною учителькою, про її поховання. Хто ж заопікується забутою могилою? Сучасні й майбутні педагоги з міських шкіл і Прикарпатського університету ім. В. Стефаника?.. А може, мистці міста із НСХУ?.. Адже пам'ятник на могилі Йосифи Федишинівни – це витвір сакрального мистецтва. На постаменті ще збереглося ім'я відомого на той час автора пам'ятника – станиславівського скульптора-каменяра Мар'яна Францішка Антоняка – мецената, громадсько-культурного діяча. М. Ф. Антоняк – автор численних творів сакрального мистецтва (меморіальних пам'ятників) та робіт, присвячених оздобленню фасадів неоготичних, неоренесансних, сецесійних будинків Станиславова й ратуші. Вони були окрасою станиславівського польсько-українського некрополя, знищеного у 70-их роках місцевими компартійними можновладцями (нині це – момеріальний сквер по вул. С. Бандери), Княгининського цвинтаря. Варто зазначити, що 1927 року М. Ф. Антоняк оголосив нову програму міської промислової школи, в якій, до речі, навчалися майбутні прикарпатські митці Григорій Крук і Михайло Зорій.

* * *

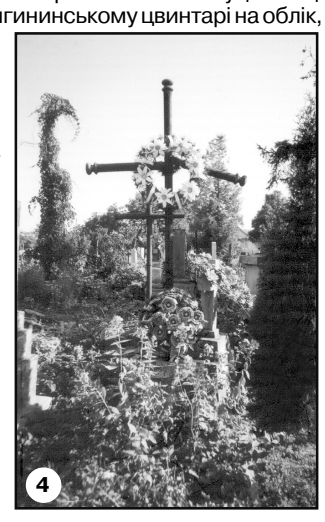

3

…Жовтень. Княгининський цвинтар. Осіння мжичка порошить у заніміломупросторі цвинтарища, сріблястими сльозинками-росинками спливає по камінню надмогильних пам'ятників. Серед них багато поховань цікавих особистостей нашого краю. Між ними – письменник і педагог **Дмитро Макогон** (1881–1961) і його дружина Адольфіна – батьки письменниці Ірини Вільде, знаної у свій час у Княгинині й місті Станиславові народної учительки **Анастазії Ластовецької** (1896–1948), стрілецького пісняра **Антона Баландюка** (1893–1953), актора і театрального діяча **Івана Когутяка** (1891–1968) та багатьох інших.

* * *

…Читаю якось ув одному з часописів: молодь України – цебто волонтери-пластуни експедиції «Вирій-2011» – відновила п'ять українських цвинтарів депортованих із Польщі українців. Свята справа! І подумки запитав себе: а хто ж нині, у веремії сьогоднішнього буття, догляне поховання – острівки національної пам'яті на наших станиславівських некрополях?.. Чи взяті нашими пам'яткоохоронними інституціями ці поховання на Княгининському цвинтарі на облік, догляд і збереження як пам'ятки історії, культури, мистецтва?.. А можливо, за справу догляду і збереження цих пам'яток нашої національної спадщини візьмуться наші громадські й культурно-мистецькі об'єднання, організації, клуби, творчі товариства?.. А може, у нас зродиться добровільна громадська (чи навіть державна) організація із догляду поховань українців?..

4

Пам'ять – не миттєва цінність.

Володимир МОРОЗЮК,

член Національної спілки письменників України

1. Пам'ятник на могилі письменника і педагога Дмитра Макогона і його дружини Адольфіни – батьків письменниці Ірини Вільде.

2. Пам'ятник роботи скульптора-каменяра Мар'яна Францішека Антоняка на могилі народної учительки Йосифи Федишинівни.

3. Фраґмент пам'ятника на могилі народної учительки Анастазії Ластовецької.

4. Могила стрілецького пісняра Антона Баландюка.